

อาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ : ปัญหาการดำเนินคดี
ความผิดฐานหลัก เลี้ยงภาษีศุลกากร

นายสุรพล สินทร์พัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-007-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015522

ECONOMIC CRIME : PROBLEMS OF PROCEEDING
ON EVASION OF CUSTOMS DUTY

Mr. Surapol Sintrap

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Chulalongkorn University

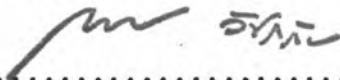
1989

ISBN 974-576-007-2

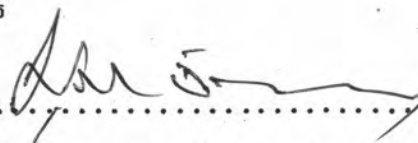
หัวข้อวิทยานิพนธ์   อาชีพการทาง เศรษฐกิจ : ปัญหาการดำเนินงานคดีความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร
โดย   นายสุรพล ลินทรัพย์
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส

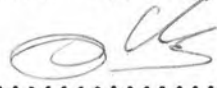
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

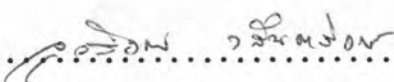
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการ
(อาจารย์สถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์จุลสิงห์ วสันตสิงห์)

ผู้พล สันทรัพย์ : อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ปัญหาการดำเนินคดีความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษี
 คู่กลาง (ECONOMIC CRIME : PROBLEMS OF PROCEEDING ON EVASION OF
 CUSTOMS DUTY) อ.ที่ปรึกษา : อ.มานิต วิทยาเต็ม, รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส, 189 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินคดีความผิดฐานหลีกเลี่ยง
 อากร ซึ่งเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง ไม่ว่าเนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายหรือมาตรการ
 ในการบริหารการบังคับใช้กฎหมาย และเพื่อทราบว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินคดีดังกล่าว
 ส่งผลกระทบต่อการป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีคู่กลางหรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินคดีความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีคู่กลาง นั้น ไม่มีประสิทธิภาพและ
 ประสิทธิภาพเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัญหาในด้านบทบัญญัติของกฎหมาย และปัญหาในด้านกระบวนการ
 ดำเนินคดี กล่าวคือ ปัญหาในด้านบทบัญญัติของกฎหมาย นั้น กฎหมายได้บัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดฐานหลีกเลี่ยง
 ภาษีคู่กลางไว้อย่างยาวและขาดความชัดเจน ซึ่งความผิดดังกล่าวมีลักษณะเป็นความรับผิดเด็ดขาด
 โดยมีพิกัดที่ว่าผู้กระทำมีเจตนาหรือไม่ก็เป็นความผิด แต่องค์การในกระบวนการยุติธรรมได้ใช้กฎหมาย
 ในลักษณะที่ว่าความผิดดังกล่าวต้องประกอบด้วยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีด้วย นอกจากนี้ ลักษณะของความรับผิด
 และโทษของความผิดดังกล่าวไม่สอดคล้องต้องกัน กล่าวคือ ความผิดดังกล่าวซึ่งมีลักษณะเป็นความรับผิด
 เด็ดขาด นั้น มีโทษจำคุกที่สั้นเกินไป ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการใช้และการตีความกฎหมาย ส่วนปัญหาใน
 ด้านกระบวนการดำเนินคดี นั้น ปรากฏว่า กฎหมายมิได้กำหนดขอบเขตในการใช้ดุลพินิจในการทำความ
 ตกลงเพื่อระงับคดีในชั้นคู่กลางไว้ ซึ่งทำให้มีการใช้ดุลพินิจที่ไม่เหมาะสมได้ และในการสอบสวนนั้น
 ปรากฏว่า พนักงานสอบสวนที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนี้ไม่เพียงพอ อันทำให้การรวบรวมพยานหลักฐาน
 ไม่มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหา นอกจากนี้ในทางปฏิบัติพนักงาน
 คู่กลางมิได้ฟ้องร้องคดีเอง โดยตรงตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ ซึ่งทำให้การดำเนินคดีเกิดความล่าช้า
 อันไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีความผิดทางเศรษฐกิจ

ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีคู่กลางด้วย
 เนื่องจากไม่อาจดำเนินคดีเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ฉะนั้น จึงควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้มีความชัดเจนโดยให้ลักษณะของความรับผิดและโทษ
 มีความสอดคล้องต้องกัน และให้ดุลพินิจในการกำหนดเงื่อนไขระงับคดีอยู่ในขอบเขตและแนวทางสอดคล้อง
 กับความมุ่งหมายในการกำหนดความผิดและโทษ และปรับปรุงให้การสอบสวนและการฟ้องร้อง เกี่ยวกับความ
 ผิดดังกล่าวมีความรวดเร็ว และได้ผลดีในการระงับยับยั้ง ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ตาม
 ความมุ่งหมายที่กำหนดความผิดและโทษไว้

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
 สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... (AS วิชา 111)

SURAPOL SINTRAP : ECONOMIC CRIME : PROBLEMS OF PROCEEDING ON EVASION OF CUSTOMS DUTY. THESIS ADVISOR : MR. MANIT WITYATEM, ASST. PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 189 PP.

The purpose of this research was to learn about the problems of and the obstacles to proceedings on evasion of customs duty, which is an economic crime, which may be due to the provisions of the laws or the measures of administering law enforcement, and to determine whether the problems and obstacles arising from such proceedings affect the prevention and suppression of customs duty evasion.

As the result of the research, it was found that proceedings on customs duty evasion are not duly efficient and effective due to the problems regarding the provisions of the laws and the problems regarding the process of proceedings. That is, with respect to the problems regarding the provisions of the laws, the laws have lengthy and indistinct provisions dealing with the legal offense of customs duty evasion, which is by its character an absolute liability irrespective of whether the offender has committed it by design or not, but the judiciary bodies have applied the laws in the manner that said offense must also consist of the intention defraud taxes. In addition to this, the character of and the penalty for the said offense do not conform to each other. That is, the said offense, the character of which is an absolute liability, involves a too high penalty of imprisonment, thus giving rise to problems with respect to the application and interpretation of the laws. As for problems regarding the process of proceedings, it appears that the laws have not defined the exercise of discretions in making agreements for setting legal cases at the customs stage, thus giving rise to events of exercising inappropriate discretions, and at the interrogation stage it appears that there are not a sufficient number of interrogating officials who are well informed and skilled in this area, which accounts for inefficient collection of evidence and witnesses and affects the proving of the guilt of accused persons. In addition, practically customs officials do not themselves litigate directly as empowered by the laws, thus accounting for delay in proceedings, which does not conform to the intention of the laws pertaining to proceedings on economic crimes.

The said problems also affect the prevention and suppression of customs duty evasion because efficient and effective proceedings to punish offenders are impossible.

Therefore, the laws should be revised to ensure the conformity of an offence and the punishment thereof, and to define the limit of discretion in setting conditions for the settlement of a case so that the purpose of prescribing an offence and liability may be effected. The revision must also help facilitate the proceeding in such an effective manner that violation of the laws shall be discouraged.

ภาควิชา ..... นิตินิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิตินิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 2531

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงขึ้นมาได้ ก็ด้วยความเมตตาของท่านรองศาสตราจารย์
วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และท่านอาจารย์
มานิต วิทยาเต็ม ผู้อำนวยการกองป้องกันและปราบปราม กรมศุลกากร ที่กรุณาได้รับ
อาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำชี้แนะในแนวความคิดที่ถูกต้องอันเป็นประโยชน์อย่างสูง ซึ่งทำให้ผู้เขียน
มีความรู้ ความเข้าใจในปัญหาที่ทำการวิจัยมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้
 ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล
หัวหน้าภาควิชากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านอาจารย์สถิตย์
ลิมพงศ์พันธุ์ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรม กรมศุลกากร และท่านอาจารย์จุลสิงห์ วสันตสิงห์
อัยการพิเศษประจำกรม กองที่ปรึกษา กรมอัยการ ผู้ซึ่งมีพระคุณต่อผู้เขียน เป็นอย่างยิ่งในการให้
ความรู้ทางนิติศาสตร์ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ และได้ให้ความกรุณาในการร่วม เป็นกรรมการ
สอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณของคุณเร็น สินทรัพย์ และคุณสงวน สินทรัพย์ ซึ่งเป็น
ผู้บังเกิดเกล้าของผู้เขียนที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เขียนได้ศึกษานิติศาสตร์ จนกระทั่ง
ผู้เขียนสำเร็จการศึกษาและมีวิชาชีพ และขอขอบคุณพี่และน้องของผู้เขียนที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้เขียน
มาโดยตลอด นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณของบรรพบุรุษที่ได้สั่งสอนผู้เขียนมาโดยตรง ตลอดจน
บรรดาท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เขียนตำราและสาระต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาจนมีความรู้ความเข้าใจ
ในทางวิชาการด้วยความกตัญญูกตเวทิตา และในท้ายที่สุดขอขอบเป็นเกียรติแก่คุณจูลี โล้วโสภณกุล
ผู้ซึ่งให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด จนทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้
อย่างสมบูรณ์

สุรพล สินทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	9
ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
2 ความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร เป็นอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ.....	11
ก. แนวความคิด เกี่ยวกับอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ.....	11
1. ความหมายและลักษณะของอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ.....	12
2. ผลกระทบของอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ.....	17
3. มาตรการในการควบคุมอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ.....	20
ก) มาตรการที่เป็นตัดโอกาสผู้กระทำผิด.....	20
ข) มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำผิด.....	20
ข. แนวความคิด เกี่ยวกับอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจกับความผิดฐาน หลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร.....	22
ค. ความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร.....	24
1. ความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร โดยการสำแดงเท็จ.....	27
ก) องค์ประกอบความผิดภายนอก.....	30
ข) องค์ประกอบความผิดภายใน.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. ความผิดฐานหลัก เลี่ยงภาษีศุลกากรโดยการลักลอบหนีศุลกากร.....	36
ก) องค์ประกอบความผิดภายนอก.....	36
ข) องค์ประกอบความผิดภายใน.....	36
3. ความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานหลัก เลี่ยงภาษีศุลกากร.....	37
ง. ลักษณะพิเศษของความผิดฐานหลัก เลี่ยงภาษีศุลกากร.....	38
1. ลักษณะพิเศษในเรื่อง เจตนาในการกระทำความผิด.....	38
2. ลักษณะพิเศษในเรื่อง การลงโทษผู้พยายามกระทำความผิด.....	42
3. ลักษณะพิเศษในเรื่อง ผู้สนับสนุนการกระทำความผิด.....	42
4. ลักษณะพิเศษในเรื่อง หน้าที่นำสืบ.....	43
5. ลักษณะพิเศษในการกำหนดโทษปรับและกักขังแทนค่าปรับ..	44
6. ลักษณะพิเศษในการรับโทษแทนกัน.....	45
7. ลักษณะพิเศษในเรื่อง การระงับคดี.....	46
3. การดำเนินคดีความผิดฐานหลัก เลี่ยงภาษีศุลกากร.....	48
ก. การดำเนินคดีชั้นศุลกากร.....	52
1. การเปรียบเทียบคดีโดยอธิบดีกรมศุลกากร.....	56
2. การเปรียบเทียบคดีโดยคณะกรรมการ.....	59
3. เกณฑ์การเปรียบเทียบคดี.....	62
ข. การสอบสวนคดีความผิดฐานหลัก เลี่ยงภาษีศุลกากร.....	66
1. ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน.....	66
2. พยานหลักฐานที่ต้องรวบรวมในชั้นสอบสวน.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ก) พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการหลีก เลี่ยงภาษีศุลกากร โดยการสำแดงเท็จ.....	69
ข) พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการหลีก เลี่ยงภาษีศุลกากร โดยการลักลอบหนีศุลกากร.....	70
3. การ เปรียบ เทียบปรับและงวดการฟ้องร้อง โดยพนักงานสอบสวน	71
ค. การฟ้องร้องคดีความผิดฐานหลีก เลี่ยงภาษีศุลกากร.....	73
1. การฟ้องคดีโดยพนักงานอัยการ.....	73
2. การฟ้องคดีโดยพนักงานศุลกากรผู้กระทำโดยอาศัยอำนาจ ของอธิบดีกรมศุลกากร.....	74
3. การฟ้องคดีโดยพนักงานศุลกากรในต่างประเทศ.....	74
ประเทศออสเตรเลีย.....	74
ประเทศมาเลเซีย.....	75
4. การใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการสั่งคดีความผิด ฐานหลีก เลี่ยงภาษีศุลกากร.....	75
ง. การพิสูจน์ความผิดฐานหลีก เลี่ยงภาษีศุลกากร.....	81
1. หน้าที่นำสืบ เกี่ยวกับการชำระภาษี.....	82
2. หน้าที่นำสืบ เกี่ยวกับการชำระภาษีในกฎหมายศุลกากร ต่างประเทศ.....	83
ประเทศอังกฤษ.....	83
ประเทศมาเลเซีย.....	83
ประเทศแคนาดา.....	84
3. ข้อสันนิษฐาน เกี่ยวกับการต้องสงสัยว่ามีความผิด.....	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ปัญหาการดำเนินคดีความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร.....	88
	ก. ปัญหาในด้านบทบัญญัติ.....	88
	1. ปัญหาในด้านบทบัญญัติ เกี่ยวกับความรับผิด.....	89
	2. ปัญหาในด้านบทบัญญัติ เกี่ยวกับโทษ.....	101
	ข. ปัญหาในด้านกระบวนการดำเนินคดี.....	104
	1. ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการ เปรียบ เทียบระดับคดีความผิด	
	ฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร.....	104
	ก) ทฤษฎีการลงโทษ.....	107
	ข) ข้อเท็จจริงที่ช่วยกำหนดการ เปรียบ เทียบระดับคดี.....	111
	ค) ดุลพินิจในการ เปรียบ เทียบคดี.....	113
	ง) การ เปรียบ เทียบคดีความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร	
	ในทางปฏิบัติ.....	119
	2. ปัญหาในการสอบสวนคดีความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร..	121
	ก) ปัญหาด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน.....	123
	ข) ปัญหาด้านการบริหารงานตำรวจ.....	126
	3. ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินคดีโดยพนักงาน	
	อัยการ.....	127
	ก) การรวบรวมพยานหลักฐานและการพิจารณาสิ่งคดีความผิด	
	ฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรโดยพนักงานอัยการ.....	128
	ข) การฟ้องหรือแก้คดีความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร.....	132
	4. ปัญหาการพิสูจน์ความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร.....	134
	ก) ปัญหาหน้าที่น่าสืบ.....	136
	1) ปัญหาหน้าที่น่าสืบ เกี่ยวกับการชำระภาษี.....	136
	2) ปัญหาข้อสันนิษฐาน เกี่ยวกับสิ่งต้องสงสัยว่ามีความผิด	140

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข) ปัญหาการพิสูจน์ เจตนาในการกระทำความผิดฐาน	
หลักเสียงภาษีศุลกากร.....	146
1) การพิสูจน์ เจตนากรณีสำแดงเท็จ.....	148
2) การพิสูจน์ เจตนากรณีลักลอบหนีศุลกากร.....	153
3) การพิสูจน์ เจตนาในการกระทำความผิดกับการ	
ริบของกลาง.....	154
5 บทสรุปและข้อ เสนอแนะ.....	159
ก. บทสรุป.....	159
ข. ข้อ เสนอแนะ.....	170
บรรณานุกรม.....	180
ประวัติผู้เขียน.....	189